Joukkoristiside

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI ★ JULKAISIJA TUNTURILATU RY. N:o 2/1968

LAPIN AIHE VOITTI

LAHDEN KAMERASEURA vuosimestarin arvon voitti Veikko E. Nurminen ARPS I palkinnon maisemasarjassa Lapin aiheella, jossa taustana on Saana-tunturi ja etualalla lappalaisten laavupuut.

Missä ovat hiihtäjät Haltin mailta?

MAAMME KORKEIMPIEN TUNTUREIDEN tuntumissa käsivarren selkosilla on viime aikoina retkeilyväki vähentynyt maisemista. Harva tupaverkko näillä karuilla alueilla lienee yksi karkoittaja niille reiteille, jolla niitä on runsaasti ja polut eivät ole niin kiviset. Mutta onko mainonnassa myös syytä? Ehkä elvät monet innokkaatkaan retkeilijät ole selvillä oman maan erinomaisista retkeilyalueista ja niillä tapahtuvasta toiminnasta. Paljon tehdään juttua Lapin ankeista puolista. Eksymisestä on tehty kyllä mainosta. On filmattu kuinka tunturioppaan johdolla joukko hajoaa lumimyrskyyn. Entä sitten ne, jotka lähtevät ilman opasta? Eikö tunturiopas ole koulutettu tehtäväänsä, ja jos [illegible] juuri hänet koko kansan eteen epäonnistuneena työssään. Kun katsomme väheksymättä vaaroja, niitä menetyksiä, mitä käsivarrenkin tuntureilla on ollut ja niitä, jotka niin usein luontoa uhmaten ovat joutuneet vaikeuksiin, ovat menetykset sentään vähäiset siihen poruun nähden, jota siitä pidetään. Maantien uhreja on paljon. Siellä missä kiirettä ei ole, on uhrien luku pieni ja jos sekin kiire ja päättömyys jätetään pois, tunturiretkillä tuskin tunturit enää uhreja ottaisivatkaan.

Tunturit elvät ole pelottavia, mutta ne vaativat meiltä nöyryyttä, mielenmalttia. Ehkäpä olisi aika, että vain ne, jotka ovat kokeneet tuntureiden retket, niistä kertoisivat ja ihminen, jolla on vain hyvä mielikuvitus, vaikenisi asioista, jotka ei todella tunne. Kenellä ei ole voimaa ja taitoa, miksi lähteä kaukaisille tuntureille. Maisemat ovat maanteidenkin varsilla ja toimintaa myös.

Käsivarren tuntureilla on pyritty jatkamaan retkeilykausia. Jouluvieraat ovat keskellä kaamosta, jolloin voi hiihtää useita tunteja. Helmikuussa jo aurinko lämmittää, maaliskuussa hiihtäjien määrä lisääntyy ja huhtikuun hangilla on yhä enemmän joukkoja. Mutta kuinka moni on kokenut toukokuun valoisan yöttömän hiihtoretken vielä toukokuun puolivälissä ja joskus kuun lopullakin yöpakkasten luistavat kelit. On kuitenkin muistettava, että toukokuussa voi olla päivlä, jolloin hanki ei kanna ja on parasta odottaa tunturituvilla yökylmiä. Retkeily vaatii silloin alkaa ehkä enemmän kuin silloin, kun hanget kantavat jatkuvasti.

Tunutrijärvet luovat jäänsä kesä-heinäkuussa. Pilkkiä voi vielä hyvin kesäkuun puolella ja joillakin tunturijärvillä heinäkuun puolellakin. Harvoina keväinä kannattaa lähteä edes yrittämään Haltille juhannustulvien aikaan, vaikka niinkin aikainen kevät on mahdollinen.

Juhannusyönä Saana-Veikot jatkavat hiihtokautta järjestämällä hiihtokilpailut keskiyön auringon aikaan. Ainahan se ei

jatkuu siv. 4

TUNTURIRETKEILYN ja yleensä Lapin matkailun lisääntyessä on lukumääräisestikin noussut niiden henkilöiden joukko, jotka sinne "lakkaamatta palaavat". Puhutaan tunturien taiasta, Lapin luonnon karusta eksoottisuudesta ja muusta siihen liittyvästä. Useimmille vannoutuneille Lapinmatkaajille vuodesta toiseen toistuvat retket erämaahan ovat pakottava tarve. Siellä mahdollinen täydellinen loma ja rentoutuminen jää usein vain unelmaksi muunlaisissa lomanviettopaikoissa. Onhan vallan toista viettää viikko vaellellen tunturissa mukanaan hyvä ystävä, kartta ja kompassi, koira ja rinkka, kuin sulloa itsensä kanarialaiselle hiekkarannalle. Kulkeminen tunturissa on eräs elämisen muoto ja edellytys. Eräille ja melko monille.

Mutta miksi niin monet meistä haluavat säilyttää luonnon häiritsemisestä, erämaan katoamisesta ja maanteiden tunkeutumisesta korpeen. Samanaikaisesti kopostamme kuitenkin kuinka tärkeätä maan kehitykselle kokonaisuudessaan on kaupunkimaisen asutuksen, teollisuuden, liikenneyhteyksien ja palvelusten monipuolistumlnen ja lisääntyminen. "Etelän asukas" vaatii itselleen kaikki mahdolliset mukavuudet voidakseen paeta niitä tuntureille. Mutta käsi sydämellä, miten tulisimme toimeen ympäri vuoden jossain Lokassa tai Näkkäläjärvellä? Arvelenpa, ettei öljylamppu enää tuntuisikaan tunnelmalliselta. Kaipaisimme varmasti myös vesijohtoa, keskuslämmitystä, television kakkosohjelmaa ja dyhyitä välimatkoja.

Tuskin kauaa viehättäisi se, että lähin ostoskeskus on viiden kuuden tunnin linja-automatkan päässä, että lähimpään lääkäriin on matkaa saman verran, että saa matkustaa kaksi kertaa kuusi tuntia ja risat, jos mielii nähdä kunnollisen teatteriesityksen, ja että yleensäkin ainoat tiedotusvälineet ovat lehdistö ja radio.

Tänä talvena on työttömyys Lapissa, kuten tosin muuallakin Suomessa, saavuttanut ennätyslukemat. Tilanne ei ole poikkeus, vaan paremminkin sääntö. Koko napapiirin pohjoispuoli on yksi työllisyyspolitiikkamme synkimpiä seutuja. Mitä oikeutta meillä siis on puhua erämaiden säilyttämisestä? Entä häviäisivätkö ne, jos työllisyystilanne Lapissa paranisi?

Ei ole mitään järkeä rakentaa hotelli jokaisen tunturin rinteelle ja kurun pohjaan. En ole sitä mieltä, että matkailu on seudun ainoa tulolähde. En myöskään tajua, minkätähden siellä yritetään viljellä maata. Mutta on varmasti olemassa teollisuuden haaroja, jotka menestyisivät Lapissa mainiosti.

Olen vakavasti sitä mieltä, että Sinulta, joka kerran olet Lapin lumon kokenut, joka olet koko sielullasi kiintynyt tuohon maakuntaan, voisi lähteä parhaat ideat sen taloudelliseksi ja sosiaaliseksi kehittämiseksi. Oletko koskaan tullut ajatelleeksi, että Si-

jatkuu siv. 4

Yksi heistä, saamelainen Juhani Jomppanen Lemmenjoelta, on monessa paikassa edustanut kansansa kulttuuria, jota me ihailemme ja pidämme romanttisena.

Velvollisuutemme Lappia kohtaan

TUNTURILATU ry

Johtokunta:

Puheenjohtaja Yrjö Pitkänen, Kytöpolku 2 TAPIOLA, puh. k. 46 23 64 t 650033.

Varapuheenjohtaja Bjarne Lampén, Yhtiötiet KAUNIAINEN, puh. 401303.

Sihteeri Hilkka Repo, Neulapadontie 5 D 35 HELSINKI 92 puh. k 332659 t 61771/310.

Jäsenet:

Toivo Harjanne, Fleminginkatu 5 C 97 HELSINKI 53, puh. k 761474 t 653104.

Hannu Hiltunen, Kaivosrinteentie 2 K HELSINKI 44, puh. k 431357.

Paavo Kihlberg, Riistavuorenkuja 3 A 4 HELSINKI 32, puh. k 476145 t 450045.

Eeva Ratia, Aluesairaala PORVOO, puh. k 12263 t 11155-915.

Antero Tarvainen, Takojantie 7 B 11 TAPIOLA, puh. k 465572 t 413611/118.

Esko Venäläinen Tuulimyllyntie 1 B HELSINKI 92, puh. k 336434.

Rahast.hoit. Eero Lilja, Korkeavuorenkatu 25 A 3 HELSINKI 13, puh. 639500.

Jäsenlehti **Tunturilatu**

Toimittaja Erkki Wiksten, Siilitie 1 Å 242 H:ki 80 Puh. k. 788 947.

Naistoimikunta:

Kokoonkutsuja Kirsti Päivärinta, Pietarink. 19. H:ki 14. Puh. k. 631 531.

Susikyrön rakennustoimikunta:

Puheenjohtaja Antero Tarvainen, Takojantie 7 B 11. Tapiola. Puh. k. 465 572. Arkkitehtijäsen Ensio Louhiluoto (Joensuu). Rakennusmestarijäsen Pentti Koskinen (H:ki). Rakennusmestarijäsen Matti Haikonen (Kuusaa). Pirita Saloriutta (H:ki), Väinö Friman (Lahti), Pentti Tiilikainen (Lahti), Tuure Kairaneva (Kotka), Paavo Rannikko (Turku).

Susikyrö, seuran tunturimaja, os. Faattama Ylikyrö.

Majan isäntä Ossi Issakainen, Muonio, Radio- ja TV-liike.

Susivaliokunta:

Puheenjohtaja Ville Rantala, Teljäntie 5 C H:ki 25. Puh. k. 452 127. Sihteeri Siiri Kostamo, Rajamäki. Puh. k. 201 241. Bjarne Lampén, Tuure Saarinen, Toivo Harjanne.

Ivalonjoen sillanrakennustoimikunta 1968

Dipl.ins. Yrjö Pitkänen, Kytöpolku 2, Tapiola. Puh. k. 462 364. Insinööri Paavo Kihlberg, insinööri Paul. Rautama, teknikko Esko Venäläinen.

Alppikerho

Puheenjohtaja Erkki Koivu. Sihteeri Anneli Peltonen, Alkutie 27, Pakila. Puh. 749 263.

Tunturikerho KUOKTE (2) Hyvinkää

Puheenjohtaja Pekka Järvinen, os. Tienhaarakatu 4 A A HYVINKÄÄ, puh. 12470/401, sihteeri Anja Pajunen os. Työlaitos, Ridasjärvi (ei puh.)

Tunturikerho KOLMBMA (3) Tampere

Puheenjohtaja Yrjö Suuniittu os. Sammonkatu 32 E 62 TAMPERE 8, sihteeri Väinö Martikainen os. Tesomajärvenkatu 8 B 9 RAHOLA.

Helsinki 1968, Paasipaino

Urho Rautavuori

Ikäsusi, talousneuvos Urho Rautavuoren vaellus päättyi hiihtoretkellä syntymäkaupungin Turun maastossa neljäntenä helmikuuta 1968. Hänet siunattiin Ylösnousemuskappelissa 16. 2. -68 yli satapäisen saattojoukon läsnäollessa. Vainajan virkauralta heijastuneiden huomionosoitusten sekä omaisten ja ystävien tervehdysten ohella säwytti tilaisuutta edesmenneen laaja toiminta erilaisten harrasteiden parissa; tässä yhteydessä laskettiin arkulle myös Suomen Ladun, Tunturiladun, Turun Ladun ja Turun tunturisuslen kukkalaitteet. Kirpeän kauniin pakkassään vallitessa saateltiin arkku haudan rauhaan.

Urho Rautavuoren ansiot tunnetaan, niitä on tarpeetonta ryhtyä kertaamaan. Joitakin jälkimietteitä kiertelee mielessä. Eläkevaariksi päädyttyään hän palasi takaisin nuoruutensa maille ja rauhalliseen tapaansa asteli mukaan latulaisten toimiin. Hän liikkui joukossamme isällisenä ja maltillisena hahmona, jonka mielipiteitä arvostettiin. Sellaisena hän toi mieleen Ruijan muinaissatujen jättiläishahmon Staalon, nimenomaan erittäin hyväntahtoisen sellaisen. Ykin sillan taannoiset rakentajat varmaan hänet myös hyvin muistavat. Hänen tapansa osallistua ei kaipaa kommentteja.

Jälkimietteet ovat jälkimietteitä. Ne eivät tapahtunutta muuta. Menetys todetaan, toiminta jatkuu. Toivokaamme vain, että henki säilyisi oikeana.

P. RANNIKKO

HTOR 30 v.

Kautta maan tunnettu retkeilykerho Helsingin Työväenopiston Retkeilijät on saavuttanut miehen iän — 30 vuotta. Ennen kerhon perustamisvuotta 1938 oli opiston pesäpalloilijat-kerhon yhteydessä ollut järjestäytynyttä retkeilyä jo viitenä vuotena. Nyt siirtyi toiminnan painopiste voimakkaammin retkeilylinjalle.

Kerhon ensimmäinen toiminnan vetäjä oli Ensio Lundell ja sen kummiksi kutsuttiin professori Wuorenrinne.

Alkuvuosien toimintamuotoja olivat suunnistus, patikointi, hiihto, pyöräily ja melonta. Kerrottakoon tässä merkittävä aktiivisuuden osoitus melonnan parista. Ennen sotia rakensivat kerholaiset talkoovoimin 20 kanoottia, jotka sitten arvottiin rakentajien kesken. Melontaretkiä tehtiin mm. Suomenlahdelle, Saimaalle, Päijänteelle, Pieliselle ja Kainuun vesille. Pyörälenkkejä tehtiin ympäri maata. Yhteistoiminta muiden kerhojen kanssa oli vilkasta.

Vuonna 1939 alkanut talvisota vaikutti kerhonkin toimintaan. Useimmat 'hotoreiden' miespuoliset jäsenet joutuivat lähtemään rintamalle. Ajatuksista sieltä jostain ja yhteenkuuluvaisuuden tunteesta kerholaisten kesken kertovat ne monet kirjeet, joita kotirintamajäsenet saivat vastaanottaa.

Ensimmäiselle rauhan vuodelle oli leimaa antavaa jäsenmäärän voimakas kasvu. Kerhoilloissa oli 70—100 henkilöä. Retkeilyvälinepula oli tuntuva. Olisivatpa varmaankin olleet onnellisia silloiset retkeilijät, jos heillä olisi ollut käytettävänään nykyisin saatavissa olevia retkeilyvälineitä. Kalustopula ei kuitenkaan haitannut retkien tekoa.

Retkeilyfilmejä esitettiin usein. Hotorit kuuntelivat monasti retkeilyaiheisia luentoja kerhoilloissa. Luennoitsijoiden nimiä olivat mm. T. I. Sorjonen, H. Koskivuori ja E. Lundell.

Suunnistus oli monelle 'hotorille' lempilaji. Komea pokaalirivistö kerhon palkintokaapissa on tästä todisteena.

Muita kerhon harrastuksia olivat kansantanhut sekä laulu- ja näyttämötoiminta.

Lapinretkeily on aina kuulunut kerholaisten mielipuuhiin. Kuuluupa moni 'hotori' tunturisusien ylvääseen kastiin.

Toiminta on kautta kolmen vuosikymmenen jatkunut siis hyvin monimuotoisena. Mutta punaisena lankana on aina juossut samoileminen erilaisissa maisemissa.

Tämän muistelemisen voi erinomaisesti päättää siteeraamalla kerhon toimintaan ansiokkaasti vaikuttaneen Ensio Lundellin sanoja. Vaikka hän on sanonut ne jo kaksi vuosikymmentä sitten voimme vieläkin pitää niitä täysin paikalleen osuvina.

"Varsinkin nyt sodan jälkeen on retkeilytyöllä mielestäni tärkeä merkitys ikäänkuin henkisenä jälleenrakentajana. Retkeily opettaa meidät tuntemaan kansaa kokonaisuudessaan, sen eri yhteiskuntapiirejä ja opettaa meidät tuntemaan ja rakastamaan omaa kaunista maatamme. Tärkein merkitys retkeilykerhotyöllä on kokemukseni mukaan nuorison kasvattajana ja nuorten vapaa-aikojen vieton ohjaajana."

PN

Tunturilatulaiset

— Perustakaa tunturikerhoja paikkakunnillenne.

— Tunturikävijöiden yhteistoiminta olisi mukavaa tunturikäyntien välialkoinakin.

— Tunturikerhon perustaminen ei vaadi suurta joukkoa, pienikin porukka voi saada aikaan mukavaa toimintaa.

— Kunnon hankintaa

— Lapin tietouden kohentamista

— Yhdessäoloa

— Oheisena ohjeet ja säännöt vaativaankin järjestötoimintaan. Apua ja neuvontaa antaa Tunturilatu.

— Kerhojen perustamis- ja nimikysymyksissä on syytä kääntyä ennen päätösten tekoa Tunturiladun puoleen.

Kevään polkuretki Hyvinkää – Helsinki

Näin lumisen talven ja tunturissa käynnin jälkeen on latuväen kunto korkealla.

Pitääkseen kuntolippua ylhäällä ovat tulleet aatokset, että eiköhän talvista Seitsemän Veljeksen reittiä voisi keväisessä maisemassa toistaa. Retkipäivä olisi helatorstai 23. pnä toukokuuta. Lähtö Hyvinkään asemalta klo 8.00

Reppu tai olkalaukku mukaan, täytettynä voimamuonalla. Nurmijärvellä on mahdollisuus saada ruokaa.

Lähde Sinäkin latulainen mukaan, älä pelkää matkan pituutta. Ei ole tarkoitus juosta niska limassa, vaan vaeltaa reippaan ulkoilun merkeissä. Aikataulu, noin 5 km:n tuntivauhtia.

Ilmoittautuminen Suomen Ladun toimistoon. Reitti on merkitty ulkoilukarttaan, Helsinki ympäristöineen 1:100 000.

KERHOILTA (Kevätmuistelus)

keskiviikkona 22. 5. klo 18—22 TVK-talon juhlasalissa Töölöntullinkatu 8. (Töölön tullissa). Kuvat ja filmit mukaan. Projektorit on.

Kalan suolaamisesta

Lapinkävijä Elina Korhonen tuntee kalat ja kalan suolaustaidon. Se kävi selville Akun päivillä ja sieltä sai tämä juttu alkunsa. Siellä jo selvitettiin, millaista oikean kalasuolan tulee olla.

Lähdin kysymään kalan suolaustietoja Elinalta tarkemmin. Aloitimme suolasta. Elina ei ollut tänä syksynä onnistunut saamaan oikeaa suolaa. Sen pitäisi olla merisuolaa, valkoisen kuultavaa, jäämäistä särmikästä raetta, jonka raekoko olisi parhaimmillaan 3—5 mm. Viime syksynä hän oli saanut hyvää merisuolaa Alangon kaupasta. Asiantunteva kauppias ilmeisesti tietää ja näkee säkin kyljestä, mikä on merisuolaa, mutta asiaan ei kiinnitetä huomiota.

Vuorisuola ei sovi kalan talvisuolaukseen. Maistamalla ei merija vuorisuolaa erota toisistaan, mutta vuorisuolasta jää pohjalle osa sulamattomaksi sakaksi. Kalan suolaukseen ei myöskään sovi jodipitoinen suola, joka jättää tahneen kalan pintaan, samoin kuin muukin hienosuola.

"Siikahan se oikeastaan on ainoa kala, jota minä olen laittanut talvisuolaan. Minä suolaan siiat suomuineen. Sen säilyvyys on parempi eikä lihaan tule vanhan makua."

Jos suolataan siten, että aiotaan syödä parin, kolmen päivän kuluttua, suomustetaan ja otetaan ruotokin pois. Tällaista käyttöä varten voi suolata muitakin kaloja. Särki on kuitenkin sellainen, että se pysyy tuoreen makuisena vain pari päivää. Tänä syksynä saimme vähän siikoja. Talvikala riittää yhtä lailla, oli sitä sitten vaikka vähänkin. Viime vuonna meillä oli vain muutama siika ja hyvin riitti, haettiin vain harvemmin, jouluna kuitenkin oli niin kuin parempinakin vuosina.

Siika puhdistetaan heti pyynnin jälkeen. Vatsapuoli aukaistaan ja suolet otetaan pois. Pohjalla oleva munuainen kaavitaan myös pois. Sisus huuhtaistaan vedellä. Elina ei ollut raaskinut ottaa siioilta päätä pois elkä kiduksiakaan, koska ne ovat niin maukkaat. Jos kidukset jättää, niin ne on erikoisen huolella huuhdottava, sillä siian kidukset ovat kovin veriset ja niistä voisi suolavesi tulla sameaksi. Asiaa vähemmän tuntevan on ne syytä ottaa pois. Evien hepsut leikataan pois, lihaa ei kuitenkaan saa selkäevän leikkaamisessa vioittaa. Siiat pannaan valumaan paperin päälle ja pinta pyyhitään huolella, ettei se jää limaiseksi. Sisus kuivataan. Valkea, karkeahko pyyhekreppi on kuivaamiseen sopivaa. Siika on niin pehmeä kala, että ei sitä auta paljon pyöritellä, että saa sen säilymään tuoreen tuntuisena.

Muuten, kala pitäisi aina tappaa heti, koska sen maku siten paranee. Sitä pitäisi pistää ruotoon n. 3—4 cm pyrstöpäästä, jolloin kala kuolee ja veri valuu pois.

Puupytty on suolaukseen paras, mutta miksei käy myös laaja, tasapohjainen lasiastia. Pohjan pitää olla niin laaja, että kala sopii astiaan suorana. Astian pohjalle pannaan suolaa niin, että kala jää lepäämään suolan päälle. Suolaa pannaan kalan sisään ja kalat ladotaan kerrokseksi. Kerroksen päälle pannaan suolaa. Siikaa pidetään astiassa lämpötilasta riippuen, lämpimämmässä 3—4 päivää, kylmemmässä n. viikon. Tällöin suola sulaa.

1. tapa: säilötään ilman suolavettä. Jos esim. vesi on sameata, kaadetaan se pois, pannaan kansi ja paino päälle ja kalat säilyvät hyvin.

2. tapa: säilötään suolavesineen. Pannaan kansi ja paino päälle. Suolavesi näkyy kannen reunassa.

Kanneksi sopii hyvin puukansi, joka uppoaa pyttyyn. Kannen alla voi pitää voipaperia. Painona käytetään tavallista pestyä kiveä. Paino on vain muistettava laittaa aina huolellisesti päälle jokaisen oton jälkeen. Ja otto astiasta pitää tapahtua haarukalla, sillä käsin ei liemeen saa koskea.

Perunat porisivat hellalla kasarissa. Menivät vähän kypsymiset sekaisin, kun huomasin, että olin tullut ruoanlaiton aikaan. Mutta se oli järjestetty tarkoituksella, sillä minulle tahdottiin tarjota tuota harvinaista herkkua, suolasiikaa.

Ja niin se tapahtui. Siika nostettiin pytystä haarukalla lautaselle. Pää otettiin pois, nahka halkaistiin evästä ensin pääpuoleen ja sitten pyrstypuoleen. Nylkeminen tapahtui pääpuolen suunnasta ja selästä vatsapuolelle päin. Siika fileerattiin, vatsaruodot jätettiin, koska ne voi helposti erottaa lautasella. Puolikkaat pantiin vastakkain ja leikattiin paloiksi. Päälle hienonnettiin sipulia. Isoa sipulia, joka on vähän miedompaa kuin pienet sipulit. Kala vietiin kylmään 3—4 minuutiksi, että siihen ehtii imeytyä vähän sipulin makua. Kalaa ei saa pitää lämpimässä nuutumassa, vaan se pitää tarjota kylmänä.

Ja sitten se tuotiin katettuun pöytään, jossa se vangitsi katseen pienten korvasienien, karjalanpiirakan, munavoin ja höyryävien perunoiden tuoksussa.

Ruoan jälkeen oli vielä monta tarinaa kalasta, sienistä ja Saariselästä. Ja kun sitten olin eteisessä poislähdössä, kuului voipaperin rapinaa. "Jos minä laitan Sinulle yhden siian mukaan."

Elli
(Imatran Lapinkävijä)

TUNTURILATU TIEDOTTAA

☐ VAPAAN TUNTURIKURSSIPAIKAN Kiilopäälle voitti kuudessadasneljäskymmenesyhdeksäs jäsenmaksusuoritus, Kaija Nyyssönen Mikkelistä. Onnittelumme!!!

☐ RIIPPUSILLAN RAKENNUSTALKOOT keskikesäisenä virkistyslomana kaikille tunturilatulaisille 21. 7.—4. 8. 1968 Ivalojoen Kultalassa. Ilmoittautumiset Latuun Korkeavuorenkatu 25 A 3, Helsinki 13.

☐ SUSIKYRÖ — oma tukikohtamme — kutsuu tunturilatulaisia keväthankien kimmelteeseen. Omalla avaimella oleskelunne majalla on täysin vapaata. Savusauna on rantatörmässä ja mainiot hiihtotunturit järven takana. Majalla on kaikki eräretkeilyyn tarvittavat majoittumistarvikkeet. Jokainen huolehtii muonahankinnoistaan ja retkivarusteistaan jo ennen matkaa. Lähimpään ruokatavarakauppaan on muutaman kilometrin hiihtomatka. Raattamaan ei ole jokapäiväistä linja-autoliikennettä, mutta poromiehet ovat halukkaita kuljettamaan kamppeenne korvausta vastaan Raattama—Susikyrö. Tiedustelut Raattaman kauppiaalta.

Käykää toki toteamassa, mikä "keidas" on omistuksessanne!!

Muut lehdet

LAPIN PÄIVÄ

Eino Jurva ehdottaa Latu-lehdessä, että toimeenpantaisiin erityinen Lapin päivä. Hän kirjoittaa mm.:

"Vaikka lapintuntemusta avartavaa kirjallisuutta ei puutukaan, puuttuu kuitenkin eräs olennaisesti tärkeä tekijä: lukuharrastus. Tietojen tuoman taloudellisen hyödyn ovat useimmat itsekohtaisestikin todenneet, mutta kovinkaan helposti ei huomaa laajemman tietämyksen itsellemme suomaa hautinnollista merkittävyyttä, ennen kuin sellainen osoitetaan meille konkreettisin keinoin. Tarvitsemme sysäyksen alkuun päästäksemme. Ja tuollaisena 'sysäyksenä' olisi yleinen ja koko maassa vietettävä 'Lapin päivä' — tai miksei kokonainen Lapin viikkokin — varmaan useille sytyttävän impulssin antajana.

Kun kysymyksessä on meidän yhteinen Lappimme, tuntuisi luonnolliselta, että myös siihen liittyvät toimenpiteet olisivat yhteisiä. Meillähän on useitakin seuroja ja yhdistyksiä, joiden toiminta- ja aatepiiriin sisältyy erikoisesti tai osittain myös Lappi (Mm. oman Latumme lisäksi ainakin Lapin Sivistysliitto, Suomen Matkailuliitto, Lapin Tutkimusseura, Lapin Tutkimusrahasto, Lapin Maakuntaliitto, Samil Liitto, Lapin Taiteilijaseura ym. ym.)

Mitä sitten tuollaiseen Lapin päivään voisi sisällyttää, riippuu ensisijaisesti sen järjestäjistä, heidän intresseistään ja yleisistä tarpeista. Joka tapauksessa informointi ja valistus pitäisi kuulua tärkeimpiin tarjottaviin ja viihde vain mausteisiin. Eri liittojen ja yhdistysten yhteistoiminnan tuloksena voisi Lapin päivästä — tai viikosta — kehittyä arvokas, monipuolinen ja rakentava tilaisuus, jossa valotettaisiin Lappia esimerkiksi matkailun, retkeilyn, taiteen, tieteen, kirjallisuuden yms. aloilta. Lapin päivä voisi siten muodostua vähitellen perinteelliseksi tilaisuudeksi, jonne voisi odottaa saapuvan ulkolaisiakin vierailijoita. Juhlien arvokkuutta voisi vielä korostaa pyytämällä Lapin retkeilijöiden 'Grand old man'ia', Suomen Tasavallan Presidenttiä, päivän suojelijaksi.

Joka tapauksessa: asia sietänee ainakin ajattelemista, jollemme hitaina suomalaisina pääsisikään keskustelujen tai neuvottelujen asteelle, puhumattakaan tapahtuneesta tosiasiasta, LAPIN PÄIVÄSTÄ."

YLISTYS MIEHELLE LAPISSA!

Sinä luomakunnan kruunun toinen sakara, ole armollinen ja kuuntele, mitä sydämeni haluaa sanoa!

Minä muistelen Sinua raskaan rinkan alla hikoilevana, käyrävartinen piippu suupielessä tupruavana, jaloissa Latu-saappaat ja päässä kapealierinen huopahattu, jonka olet koristellut metsästelevän urheutesi tunnusmerkeillä: metson- ja muun untuvilla. Olet ritari tunturin kupeessa, todistus miehisestä avuliaisuudesta, uhrautuvaisuudesta, laskelmallisesta retkeilyllisyydestä. Rinkassasi ei ole mitään tarpeetonta eikä siitä puutu yhtäkään tarpeellista esinettä. Tiedät tarkalleen montako kaloria ruumiisi vaatii lihaa ja nestettä vuorokaudessa. Sokerisi on mitoitettu päivää kohti ja mielihyväsi (älä käsitä väärin, puhun perunasoseesta) sijoitettu untuvakangaspussiin, kuten muutkin kuivat muonat. Luulin ennen, että lihaliemikuutio oli pisimmälle kehitetty retkeilijän ravinto mitä keveyteen ja ravitsevuuteen tulee. Mutta sitten Sinä Uljas Urho keksit kaikenmaailman sissimuonat ja jääkäritökötit. Uskot niiden olevan maukkaita, tehokkaita ja mitä vielä. Ja kun aika kuluu, kuljet tietenkin kairassa mukanasi vain pari pilleripurkkia ja hokkuspokkus untuvatäytteinen makuupussi, jota päivisin kuljetat povitaskussa. Varmasti keksit paljon muutakin, kun elää saat. Sillä lailla Sinä maalikylien turisti tunturien maassa.

Olet oma lukusi kuitenkin Lapinmies. Et lantalainen niin kuin he, jotka tulivat samalla junalla etelästä saakka. Sinussa on sitä tunturien taikaa, mistä jokainen nainen on unelmoinut. Olet kaiken turvallisuuden, romantiikan, yöttömän yön ja päivättömän päivän ruumiillistuma. Jos Sinulla vielä on upeasti väreissään hehkuva neljäntuulen lakki ja muutkin heimosi kansallispuvun varusteet ylläsi, jaloissasi pitkälle reisiin ulottuvat lapikkaat, turvanasi leuku ja suopunki, voit olla varma, että sydäntemme sykkeellä ei ole rajoja. Sinulle vasta sointuu kunnolla suupieleen käyrävartinen piippu. Taitosi ohjata jokivenettä ennen vanhaan Luiron yläjuoksulla oli fantastista; tarinasi vasoitusmaalla vertaansa vailla. Jos joskus vielä saisin lähteä kanssasi metsojen soitimelle ensimmäisenä yöttömänä yönä, olisi onneni täydellinen. Sinulla on kyky saada nainen tuntemaan itsensä naiseksi. En koskaan unohda ihailevia silmäyksiäsi silloin kun kaikesta huolimatta sain tulen syttymään, tietysti Sinun vuolemillasi kiehisillä. Enkä varmasti koskaan tule viettämään sellaista yötä, jonka kerran sain kokea Sinun kanssasi. — Kun koko alkuillan olit ensin kertonut toinen toistaan järkyttävämpiä kummitusjuttuja ja sitten yhteäkkiä vaan otit ja nukahdit Tarinoittesi esiin houkuttelemat hahmot jäivät kuitenkin vaeltamaan kämpän vaikutuspiiriin. Ulkona satoi ja myrskysi. Stallojen henget tuntuivat ympäröivän joukkomme ja niider huokailut sulivat yhteen myrskyn kanssa. Ja minä poloinen istuin makuupussissani kämpän seinään nojaten, kuuntelin niiden taistelua ja odotin, että yö lopultakin väistyisi ja päivä valkenisi. Et usko minkälainen taakka putosi harteiltani kun ensimmäisten auringonsäteiden myötä pomppasit sijaltasi, suit hiuksesi, painoit hatun päähäsi ja lähdit haamuinesi aamukalalle. Ja kaloja tuli. Tunnen vieläkin niiden herkullisen maun kielelläni.

LEENA HEINONEN

Miehet ja naiset

☐ VIIME SYKSYNÄ aloitetun Ylläksen hiihtohissin rakennustyö on päättynyt ja hissi avattu. Hissin pituus on tuhat metriä ja hissirinteen korkeusero 252 metriä. Talvella hissi pystyy kuljettamaan huipulle 1000 ja kesällä 170 henkeä tunnissa.

* * *

■ SODANKYLÄN kunnanelimissä on tullut esille asemakaavan mukaisen torin ottaminen käyttöön. Toripaikka sijaitsee aivan lähellä Sodankylän varsinaista keskustaa ja myös lähellä linja-autoasemaa.

* * *

☐ PALLASTUNTURILLA on hiihtäjiä opastamassa kaksi hiihdonopettajaa koko hiihtokauden ajan. Hotellilla on myöskin suksivuokraamo, joskin on todettava, että suksien vuokraajia on vähän. Hiihtohissiä ei rinteillä ole mutta senkin hankkimisesta on käyty keskusteluja.

■ LÄHES VIISISATAA kilometriä halki Suomen jylhimmän tunturiseudun ajetaan huhtikuun loppupuolella järjestettävällä moottorikelkkaretkellä. Tähän tiettävästi pisimpään, pohjoisissa maasto-olosuhteissa järjestettävään matkaan osallistuu mm. matkailualan johtohenkilöitä. Järjestäjä on Kolarin, Muonion ja Enontekiön kuntien alueilla toimivien matkailualan yrittäjien yhteistoimintaelin nimeltä Käsivarren Tunturi-Lappi.

Moottorikelkkakaravaani, arvioiden mukaan puolentoistakymmentä ajoneuvoa, lästee 21. 4. liikkeelle Kolarin kunnan Äkäslompolon kylästä. Matka jatkuu Olostunturin matkailukeskuksen, Pallas—Ounastuntureiden tienoita Enontekiöön sekä edelleen Palojärvelle Tenonmutkaan, Somasjärvelle ja vihdoin lähes 500 kilometrin matkan päätepisteeseen, Kilpisjärven matkailuhotelliin.

* * *

☐ METSÄHALLITUKSEN virkistys- ja kalastuspaikkoja on metsähallituksen tämän vuoden luettelossa merkitty 53 paikkakunnalle. Vuotuista luetteloa valmistellaan parhaillaan metsähallituksessa. Virkistys- ja kalastuspaikat ovat pääasiassa metsähallituksen vesialueilla lähinnä Pohjois-Suomessa. Uuden luettelon mukaan hinnoittelussa tapahtuu muutos. Nykyinen monimutkainen hinnoittelu korvataan jakamalla kalastuspaikat kolmeen hintaluokkaan.

* * *

■ JUHANNUSHIIHDOT Saanalla 21. 6. klo 24.00. Kilpailujen keskuspaikkana on Kilpisjärven retkellykeskus. Itse kilpailut alkavat juhannusyönä kello 24.00. Myös naiset voivat osallistua tähän erikoiseen kilpailuun, sillä heitä varten on oma sarja. Jos siis matkanne suuntautuu tämän kesäisen juhlapyhän palkkeilla Kilpisjärvelle, niin toivomme Teidän lähtevän puolustamaan Tunturiladun ja Suomen värejä Saanan salaperäisille rinteille.

Ilmoittautuminen suoritetaan ikäsuol Yrjö Metsäläle, os. Kilpisjärvi. On mahdollista lähteä mukaan myös jälki-ilmoittautuneena.

VASA LOPPET JA PIRKAN HIIHTO

■ VASA HIIHDOLLA on jo vanha perinne, onhan sitä hiihdetty vuosittain jo vuodesta 1922 kaikkiaan 45 kertaa. Osanottajamäärä on vuosi vuodelta tietysti kasvanut. V. 1967 oli hiihtäjiä hieman yli 6.000 ja 1968 hieman alle 8.000. Erityisesti on ulkomaalaisten osanottajien määrä huomattava, kaukaisistakin maista on yrittäjiä löytynyt. Mainittakoon että vuonna 1967 oli meitä suomalaisia mukana noin 60.

■ VUONNA 1968 Pirkan Hiihdossa (P.H.) joka hiihdettiin 14. kerran osanottajia noin 1.700 ja niistä ulkomaalaisia kaksi ruotsalaista ja yksi sveitsiläinen (sveitsiläispoika Bruno Erat on latulaisia ja innokas puskahiihtäjä).

Ilmoittautumiset näihin molempiin hiihtoihin on tehtävä tosi hyvissä ajoin. Vasa Loppet (VL.) ei jälki-ilmoittautuminen käy lainkaan päinsä. Osanottomaksu oli melko suuri 83:—, siihen tosin sisältyi kahden yön yöpyminen yksityisperheessä ja muutama ateria sekä kaikki juonti ja syönti hiihtomatkan aikana ja kuljetukset maalilta peseytymispaikalle sekä kunniakirja.

PH. osaottomaksu oli 12:— ja jälki-ilmoittautuneille 20:— johon sumaan sisältyy aamupuuro. hiihdon aikana mehua, velliä, lihalientä, lihakeittoa, voileipiä, kurkkua, maitoa sekä aistikas PH-mitali, josta 12:— hinnasta mitali vie varmaan suuren osan. (Toivottavasti tätä haluttua mitalia ei käydä pienentämään taikka peräti muovista valmistamaan!) Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että osanottomaksu olisi oltava sitä suuruusluokkaa, että sillä saisi kaiken ja se kattaisi kaiken järjestäjienkin puolella. Hyvästä on aina totuttu maksamaan hyvin.

Verrattaessa VL.:n ja PH.:n lähtötunnelmia on heti kärkeensä sanottava, että PH. oli "herkempi". On tietysti huomattava lähtijämäärien huomattava ero.

■ VL lähtö oli jaettu kolmeen peräkkäiseen ruotuun, jonka ensimmäisessä ruodussa on mestarihiihtäjät, toisessa piirien ynnä muiden kaaharit sekä arvostettujen ulkomaalaisten joukko ja kolmannessa retki ynnä muut yrittäjät.

Kello on hieman vailla kahdeksaa ja päivä on jo valoisa, suksien merkitsemispaikalla on vilskettä ja tuuli hulmuttelee valtakuntien lippuja. Kamera ja filmimiehet häärivät kovasti. Helikopteri lentää yläpuolellamame ja filmaa. Lähtölaukauksen jälkeen syöksyvät massat tasaista kenttää pitkin kohti pullonkaulaa, josta sipsutellen on yritettävä suojella välineitään. Ilmassa oli suuren "massaurheilun" juhlaa.

PH lähtö oli jaettu tien vasemmalla puolella oleviin kilpa- sekä veteraanihiihtäjiin ja toisella puolen pääsarja ja retkihiihtäjät. Erittäin tunnelmallinen oli lähtöä edeltänyt hetki. Suuret nuotiot paloivat kentän reunoilla ja lähdettäviä latuja valaisivat tervapadat. Aamu oli pimeä, kello kuudelta jolloin lähtölaukaus pamahti (en tosin kuullut sitä) olivat hiihtäjät useilla eri laduilla hyvissä jonoissa ja lähtö pääsi hyvin käyntiin. Huuto oli kova. Vaikka lähtö tapahtui pimeään aikaan ja on tietysti hieman vaarallinen suksirikkojen takia, en vaihtaisi sitä myöhäisemmäksi.

jatkuu siv. 4

Ron
BACARDI
BACARDI & CO:n
REKISTERÖITY TAVARAMERKKI
MAAILMAN MERKKI

MISSÄ OVAT ...
(Jatkoa 1. sivulta)

paista, mutta valoisaa on ja hiihtäjiä aina riittää. Kilpailijat saavat hiihtopaikalta sukset, hiihtokengät ja muut puuttuvat varusteet lainaksi. Matkahan ei ole pitkä, joten voi hiihtää jopa vuorotellenkin. Heinäkuussa alkaa vaellusten aika. Silloin alkavat tulvavedet laskea, lumi vähenee korkeimpienkin tuntureiden tuntumista, virveliin tarttuu jo kala, ken vain löytää vedet, joissa vielä uivat Lapin lohikala, kauniit punavatsaiset raudut ja muut.

Kun syyskuussa retkeilijä kulkee tuntureilla, huomaa hän kuinka värit tulevat voimakkaina esiin, auringon kaari madaltuu nopeasti. Toinen syyskuun viikko onkin väriloistoa siellä, missä tunturikoivu viihtyy ja vaivaiskoivikot ovat kuin värikästä mattoa tuntureiden rinteillä.

Vaikka täällä korkeimpien tuntureiden tuntumissa elämä kulkee rauhallista latuaan, on aikaa, tapahtuvat luonnossa muutokset hetkessä, aurinko lämmittää kevätkesällä jatkuvasti, lehti tulee puihin hetkessä, mutta niin se myös eräänä syysyönä myrskyn tullessa katoaa kuin Lapin kota tunturin juurelta, jossa saamelaiset ovat kesäkuukausiaan viettäneet. "Kaamosaika", jolloin aurinko on poissa, kuvataan usein ikäväksi hämäräksi värittömäksi ajaksi, mutta sitähän se ei ole. Revontulet, kuutamot, keskipäivän voimakkaat taivaan värit, niin, vaikka valoa on vähän, ovat värit sitäkin ihmeellisemmät, ja hanki kantaa, tuuli pieksää lumet koviksi ja kantaviksi jo silloinkin, kun talvi on vasta alkamassa.

Jotka haluavat pilkkiä aurinkoisina lämpiminä päivinä, voivat lähteä tunturijärville vapun jälkeen. Aurinko on vain niin voimakas, että kasvotkin on hyvin suojattava, sillä aina ei muoto kestä, jos kalpeanaamana tuntureille ryntää.

On turhaa tuijottaa vaaroihin. Tunturit ovat ystävällisiä. On vain opittava tuntemaan niiden tavat. Sitä varten olemme täällä tunturimajoilla, että niistä vieraillemme kerromme. On turhaa luulla olevansa kokenut retkeilijä muutaman retken jälkeen. Sitä ei ole kukaan. Luonto voi olla armoton. Se taivuttaa kenen hyvänsä. Ehkäpä se haluaa näyttää ihmisen pienuuden. Ei kannata olla valloittaja, sillä maisemat valloittavat kulkijan, ainakin sinut, joka pidät tunturimaasta, sen hohtavista hangista, kirkkaista vesistä, ja kun tunturituuli peksää, eräänä päivänä se väsyy ja kun se lepää, nouse silloin huipuille, niin näet loputtomat tunturijonot.

Kesä

Kesällä ei ole kiirettä, kun se jutaa käsivarren suurtuntureille, mutta kun se lopulta sitten tulee, on sillä hoppu. On valoa, aurinko on väsymätön. Lehdet ilmestyvät tunturi- ja valvaiskoivuihin hetkessä, mutta tuntureiden lumenviipymispaikoilla, suojaisissa varjoisissa kuruissa on lunta pitkään Saanankin mailla. Onhan Suomen puolella lunta yli kesän, mutta Saanalta yleensä lumi katoaa ennenkuin unsi tulee.

Kilpisjärven Saana-Veikot on jo 21 kertaa järjestänyt Matkailuliiton retkeilyosaston tukemana juhannushiihdot kesälumilla, joita lähinnä löytyy tunturin pohjoisrinteiltä. Paikka muuttuu usein, koska talven tuiskut eri vuosina ovat keränneet lumet eri kohtiin. Lunta ei tarvitse olla suuria alueita. Palkalle on tuotu suksia ja kenkiä, joita saa lainailla. Volteluun ei kiinnitetä huomiota, matka on lyhyt, miehille noin 1 km ja naisille riittää 500 m. Joskus sattuu juhannuksen aikoihin nimimiehiäkin joukkoon. Kilpailu on raju. On mentävä lujaa, jos mieli ensimmäisten joukkoon, mutta palkintoja riittää usein kaikille, joten muisto Saanan lumilta on aina mahdollista saada kun vain yrittää.

Kilpailupaikalle kerätään nuotiotarpeita, joten jos kuka hoksaa ottaa pannun mukaan, voi keitellä kahvit lämpimikseen tai käristää makkaraa. Kun kilpailut joskus aamuyön tunneilla ovat ohi, jaetaan palkinnot ja joukko hajaantuu alas majoille ja teltoilleen.

Niinpä Kilpisjärven rannoilla voi olla jo täysi kesä, joskin usein Kilpisjärven jäät lähtevät vasta juhannuksen aikoina.

Jos satut Saanan maisemiin, niin retkeilykeskuksesta lähtee joukko aattoiltana. Voit innostua mukaan, ja kun kello on puolenyön paikkeilla, voit innostua hiihtämään. Virallisuus on kaukana, kun hiihdetään. Jos saat sukset jalkaasi, voit hiihtää lähtöpaikalle ja sanoa nimesi. Pääset radalle yksin pariksi kierrokseksi ja kun olet maalissa, annat sukset ja sauvat seuraavalle, ja kun hiihtäjät loppuvat, ehkäpä olet saanut pienen palkinnon, olkoonpa sijalukusi mikä tahansa. Tervetuloa Saanan juhannuslumille.

YRJÖ METSÄLÄ

KUUKKELI — ONNEN LINTU

Kuukkeli on Lapin eläjän onnen lintu, jos sitä suosii, mutta onnettomuuden, jos aiheuttaa sille turmiota tavalla tai toisella, vaikkapa vahingossakin — näin vankasti uskovat monet Lapin kanta-asujat, ja eikä tätä liene syytä ainakaan meidän latulaisten, uskollisten kairain vaeltajain, mennä epäilemään, sillä paljon salaperäistä ja selittämätöntä kätkeytyy kaamosajan ja yöttömän yön tenhoamaan maahan. Kuuluisimmat Lapin oloja kuvaavat kirjailijammekin ovat Lapin etiäisistä ja maahisista kiinnostuneet.

Yllämainitusta kuukkelia koskevasta uskomuksesta tai ehkä enemmän kuukkelin rohkeudesta ja uteliaisuudesta seurailla erämaissa vaeltajia ja seurustella metsämiesten asentopaikoilla johtuu, että lintua yleisesti suositaan ja ruokitaan.

Tästä onnen kukkelista minullakin on vähäinen omakohtainen kokemus, mikä tosiasiassa on vain sattuma, mutta voi sitä mielikuvitusta käyttäen soveltaa osalleni vaikkapa onnen kuukkeliksi eräällä vajaan keväisen päivän kestäneellä yksinäisellä hiihtovaelluksellani Äkäslompolon tunturimaastossa.

Viime kevättalvella, jolloin ensi kerran tutustuin Äkäslompolon tuntureihin, majoituin viikon ajaksi Äkäsjoen varrella olevaan Tammitievan erinomaiseen tunturimajaan erään hiihtoseurueen mukana. Seurueessa oli useita nuoria naisia ja miehiä, jotka asianmukaisin suksin ja jalkinein varustettuina harrastivat etupäässä huimia laskuja Ylläksen rinteiltä. Minäkin heti alkupäivinä hiihtää nutustelin retkisuksillani yhtäjaksoisesti, taukoja pitämättä, Ylläksen huipulle, mutta sitten olikin konsti tulla alas tuhansien suksiparien miltei kivikovaksi tallaamia rinteitä. Monenlaisia sahanterämuodostelmia, koukkuja ja venkuroita tehden, välillä taisin olla nelin kontinkin suksien päällä lopulta selviydyin Ylläksen yleviltä rinteiltä Varkaan kurun pohjaan. Tästä sainkin osalleni tarpeeksi slalomhiihtoa, ja sen jälkeen päivittäin hiihtelin tutustumassa tunturialueeseen, mikä ei tässä yhteydessä sen enempää mainintaa kaipaa, koska Äkäslompolon tunturialue on yleisesti tunnettu ja tunnustettu talvella hiihtokeskuksena sekä muulloin mainiona eräväellusseutuna.

Sanotulla hiihtoviikolla päivänä muutamana suuntasin retkeni Pyhälle, kuten siellä seudun Pyhätunturia yleisesti nimitetään. Hiihtoretkeni suuntasin Lainio-tunturin kautta, jonka huipulta suhteellisen loivaa rinnettä laskettelin alas n.s. multakodalle eli mutakuopalle. Täällä kannon päällä istuen nautiskelin eväitäni, ja sain seurakseni useita kuukkeleita ja yksi lensi istumaan pystyssä olevien suksisauvojeni päähän. Luonnollisesti kuukkelit saivat osansa eväistäni. Täältä jatkoin matkaa kurun pohjaa pitkin ja Kolmen tunturin jängällä käännyin vasemmalle kohti Pyhää, jonka rinteiden tuntumaan päästyäni aloin nousta huipun suuntaan. Laaja tunturi tämä Pyhä myös on, ja ylempänä saa hiihdellä aika tavalla ennen kuin lakipisteen saavuttaa. Täältä käsin en palannut jälkiäni takaisin, vaan hiihtelin pohjoisrinteitä alas erääseen kuruun, jonka arvelin samaksi jota alussa hiihtelin Kolmen tunturin jängältä poikettuani. Alastulo kuruun oli mukavaa laskettelua, kun muita jälkiä pintapehmeälä hangella ei ollut. Kurun pohjaan tultuani arvelin, että lienee pari-kolme km. hiihtomatkaa, kun saavun jäljilleni, josta nousu tunturiin alkoi. Hiihtelin aikani kurun pohjaa ja ihmettelin kun en jo tavoita mainittuja jälkiäni, mutta edelleen kuitenkin jatkoin matkaani eteenpäin. Sattui olemaan jonkun verran pilvinen päivä, ettei aurinko paljoa paistellut, mutta matkaa kurussa edelleen jatkaessani huomasin auringon paistavan pilven raosta aivan selkäni takaa, kun sen olisi pitänyt paistaa oikeaan kulkusuuntaani nähden vasemmalta puoleltani. Kaivoin vielä anoraakin taskusta kompassin, ja totesin, että hiihtelen noin 90 astetta väärään suuntaan ja myöskin hiihtäväni toisen kurun pohjalla kuin tarkoitus oli. Tuumiskelin, etten nytkään viitsi palata jälkiäni takaisin, vaan kun otan kompassilla menosuuntaani nähden suorakulmaisen poikkeamissuunnan vasemmalle, niin tottapa lopulta pääsen oikealle kurulle. Näin teinkin ja ehkä vajaan km hiihdeltyäni saavuin taasen eräälle pienehkölle kurulle, mutta en lähtenyt tätäkään seuraamaan, vaan jatkoin matkaani kompassin suunnassa. Pian olikin edessä suurempi kuru — ja eikös mitä? — kurun pohjaan laskettuani erään kuusen oksalla noin rinnan korkeudella istui **kuukkeli** päätään nyökytellen ikään kuin viitaten, että mene vaan poika eteenpäin, kyllä oikeilla jäljillä nyt olet. Sama kuukkeli, mikä muutama tunti sitten istuskeli suksisauvani päässä multakodalla — ajattelin ja kuvittelin. Vajaan km. hiihdeltyäni saavuin menojäljilleni ja takaisin multakodalle tultuani murensin eväitteni tähteet hangelle kuukkeleille iltapalaksi.

En tietystikään ollut millään tavalla eksyksissä, mutta tämäkin pieni vajaan päivän kestänyt hiihtovaellus yksinään osoittaa, että helposti oudoissa maisemissa hiihtelee harhaan, ja että aina olisi ehdottomasti noudatettava tunturilatulaisille ja vaeltajille annettuja käskyjä, joita on viisi.

AARE ORHANEN

VELVOLLISUUTEMME ...
jatkoa siv. 1

nulla on velvollisuutta ja vastuuta seuduista, joilta itse olet saanut paljon? En tarkoita, että jokaisen meistä olisi muutettava sinne. Mutta on pisara meressä, jos lähetämme jouluksi paketin kymmenlapsiselle perheelle. Ei mitään pysyväistä rakenneta hyväntekeväisyydellä. Saamme ehkä hyvän olon itsellemme. Saamme ehkä lämpimän kiitoskirjeen — kirjeen, jota sitten näyttelemme lähinnmäisillemme ja osoitamme oman erinomaisuutemme.

Kuvittele, miltä tuntuisi, jos ei enää olisi vakituista työtä Jos turvallista maailmaasi jäytäisi pelko jokapäiväisestä leivästä? Käyt Lapissa pari kertaa vuodessa ja olet vähällä haljeta omaa ainutkertaisuuttasi; sitä kuinka hyvin omat asiasi ovat. Mutta miksi et investoisi pääomaasi, suunnittelukykyäsi, ideoitasi Lappia varten? Miksi et lähtisi kehittämään sitä omalta osaltasi?

Entä miksi sitten suhtaudumme lappalaisiin ja muihin Lapin asukkaisiin sillä lailla kun suhtaudumme — ymmärtävän väheksyvästi. Tosin heidän asenteensa meitä kohtaan on usein samanlainen. Tärkeydellemme, tyhmyydellemme ja kiireellemme nauretaan. Ja aivan oikein. Eikö se todista paikallisten asukkaiden elinvoimaisuutta? Jos ei itse pysty arvostamaan toista ihmistä rehellisesti ja avoimesti niin mitä oikeutta on silloin odottaa, että hän sen tekisi? Eikö kanssakäymisen hedelmällisyys eri kulttuuripiirien kesken perustu juuri siihen, että toinen hyväksytään sellaisenaan eikä yritetä muuttaa hänttä omien mielipiteiden mukaiseksi? Utsjokilainen helsinkiläisyys on varmasti yhtä mahdotonta kuin helsinkiläinen utsjokilaisuuskin. Lapin asukas ei ole mikään jäänne vuosisatojen takaa. Hänen ajatuksensa ja maailmankatsomuksensa eivät paljoa poikkea helsinkiläisestä. Hänen on vain aivan eri tavalla otettava huomioon ympäröivä luonto, yksinäisyys, pitkät välimatkat ja yhteiskunnallisten palvelusten niukkuus. Hänen elämänrytminsä muodostuu näin pakostakin erilaiseksi. Yhteisön arvo- ja normijärjestelmä poikkeaa eteläisestä jonkun verran. Lapin jätkä on korpien perinteellinen kulkija. Jonkun Karhu-Kallen tarinat ovat loistavia. He edustavat kuitenkin vain pientä osaa koko asujamistosta. Nyky-Lapin asukas on valistunut, realistisesti eteenpäin katsova, oman maakuntansa ongelmia ja tulevaisuutta vakavasti pohtiva.

LEENA HEINONEN

VASALOPPET ...
jatkoa siv. 3

■ VL ja PH väliasemat olivat molemmissa sopivin välimatkoin ja palvelu hyvää. PH-ruokailu oli "vahvempaa" kun taas VL oli kevyttä joskin ravitsevaa, esimerkiksi appelsiinit oli valmiiksi kuorittuja, söin ainakin neljä (vaikka kertoisi 2×6.000=12.000 kuorittua appelsiinia!)

PH suksi- ja sauvahuoltoa hoiteli tamperelainen Erämies Oy, jolle minunkin kiitokseni saamastani avusta. Erämiehellä oli käytössä pakettiauto, joka liikkui etapilta toiselle ja oli hyvin varustettu tähän tarkoitukseen.

Latujen kunnosta oli VL:lle annettava täydet pisteet. Samaa ei voi sanoa PH:sta. Tämä on tietysti taloudellinen kysymys, nyt jo vaikeuksissa kamppailevalle yritykselle. Mutta tulevaisuutta ajatellen tämä olisi korjattava, jos mieli saada osanottajamääriin lisäystä. Hiihdettävän latualueen tulisi olla kyllin leveä ja lumisateiden jälkeen ajettava esim. maastoautolla, jotta latu kestäisi tuhansiin nousevan suksimäärän. Ei ole kaikille mieleistä hiihdellä toinen suksi toista sukseä puolikin metriä korkeammalla. Henkilökohtaisesti en tästä niin purnaisi kiitos Suomen Ladun hiihtokurssin. Ehkä armeja joka nyt jo avusti esimerkillisesti tätä hiihtoa, venyisi vielä tähänkin.

■ PH:n ehkä suurin plussa on annettava sille, kun ja jos, pääsee maaliin ja sen jälkeen liikennelaitoksen vuorobussilla Tampereen uimahalliin, niin muuta ei kaipaa. Hyvä sauna ja muutama sata metriä ruolausta altaassa, se on jotain se.

■ VL:n maalista tapahtui kuljetus aitä varten tilatuilla autoilla erään suuren metallitehtaan suihkuhuoneeseen, joka ei ollut niitä siisteimpiä.

Olivat ladut ja huollot miten olivat, molemmat on nyt läpikäyty ja tyytyväisin mielin maaliin tultu.

■ Toivoa vain saattaa että Pirkan Hiihto saadaan vuosi vuodelta kaikin puolin parannelluksi ja meitä suomalaisia kiinnostavaksi ja tietysti ulkomaalaisia kiehtovaksi. Kiitos Pirkan Hiihtojen järjestäjille.

HIIHTÄJÄ N:O 1429

JOITAKIN TULOKSIA:

Retkeilijät: 172. Luostarinen Pentti 7.41.30 Tampere, 241. Martikainen Väinö 7.54.54 Tre, 373. Koivusalo Reino 8.24.20 Tre, 589. Hiltunen Hannu 9.10.32 Helsinki, 624. Nyman Matti 9.14.25 Hki.

Ikämiehet: 81. Harala Olavi 7.54.00 Tampere, 195. Rytilä Aaro 9.26.15 Helsinki, 226. Ikonen Eino 9.48.45 Hki, 227. Savonen Mikko 9.48.45 Hki.

Veteraanit: 14. Luukkonen Erkki 7.28.21 Tre, 51. Salonen V. 8.54.30 Helsinki, 75. Simola Aimo 9.30.08 Tampere, 79. Saksala Tauno 9.39.06 Tre, 82. Arola Antero 9.45.30 Helsinki.